

Вінтонів М. О.

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Кучер А. С.

доктор філософії за спеціальністю 035 – Філологія

ПАРЦЕЛЬОВАНІ КОНСТРУКЦІЇ В АСПЕКТІ ЕКСПРЕСІВІЗАЦІЇ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ І. ФРАНКА «ПЕРЕХРЕСНІ СТЕЖКИ» ТА Б. ГРІНЧЕНКА «ПІД ТИХИМИ ВЕРБАМИ»)

Статтю присвячено дослідженню парцеляції, що є одним зі стилістичних прийомів експресивізації художнього тексту. Парцельовані конструкції позиціоновано як синтаксичні структури, що виникли в результаті розчленування одного висловлення на кілька структурно-інтонаційних блоків із метою актуалізації окремих його фрагментів. У контексті теорії актуального членування речення традиційно парцеляти займають рематичну позицію та зберігають із ядром тісні логіко-змістові зв'язки.

Уживання сегментованих конструкцій у творах є одним із тенденційних процесів кінця ХІХ – поч. ХХ ст., що пов'язано із синтаксичними трансформаціями структури тексту. Такий процес зумовлений проникненням розмовних елементів до художнього стилю, що додає мовленню ефекту безпосередності, спонтанності, живомовності.

Ілюстративними матеріалами послуговували твори Івана Франка та Бориса Грінченка, написані в кінці ХІХ століття, завдяки чому вдалося простежити динамічність вживання сегментованих структур у контексті мовно-літературних тенденцій зазначеного періоду.

У творах зафіксовано функціонування парцельованих конструкцій у межах простого та складного речень. У системі простого речення найбільш кількісно вживаними парцелятами є присудки. У складному реченні виявлено сполучниковий, безсполучниковий зв'язки між складниками. Інколи виявлення відчленованих частин можливе лише за умов застосування прийому «зняття паузи крапки». Вирізняються високою кількісною частотністю функціонування парцеляти в складі складносурядного речення, менше – складнопідрядного та безсполучникового.

У досліджуваних творах парцельовані конструкції виконують прагматичну, змістопідсилювальну, акцентуаційну функції. Явище парцеляції є одним із найбільш дієвих стилістичних ресурсів художнього мовлення, засобом його увиразнення та експресивного підсилення.

Ключові слова: парцеляція, сегментація, художній текст, прагматика, експресивізація, просте речення, складне речення, Іван Франко, Борис Грінченко.

Постановка проблеми. Художній літературі притаманне функціонування різнорівневих мовленневих елементів, що належать до усно-рзмовного субстрату мовної системи й розширюють прагмастилістичні можливості тексту. Із-поміж таких елементів на синтаксичному рівні дослідники вирізняють засоби експресивного синтаксису, до складу яких належать парцельовані конструкції. Ці синтаксичні структури є результатом внутрішньореченневих зрушень, що призводять до зміни структурно-інтонаційного вираження повідомлення й граматичної трансформації речення. Таке явище в мовознавстві визначається як сегментація, що є своєрідним інтонаційно-

смысловим ви́членуванням у комунікативно-функціональному аспекті окремих значущих змістових частин думки з метою їх актуалізації та створення перлюкутивного ефекту на реципієнта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Парцеляція в полі зору мовознавців перебуває тривалий час, проте наукові розвідки здебільшого вирізняються своєю методологічною фрагментарністю. Інтенсивність зацікавлення науковцями сегментуванням мовленнєвого потоку помічено із середини ХХ століття. Дослідженню парцельованих конструкцій, зокрема шляхів їх виникнення, опису їхніх провідних ознак, систематизації структурно-семантичних типів, присвячено

низку наукових праць, авторами яких є: І. Вихованець, Т. Вавринюк, М. Вінтонів, Х. Глінц, К. Горденська, П. Дудик, С. Єрмоленко, А. Загнітко, М. Каранська, М. Коєн, Г. Конюхова, П. Коструба, С. Марич, І. Хаджоу, Т. Шевченко та ін.

Попри велику кількість мовознавчих розвідок із означуваної проблематики все ж залишається недостатньо дослідженим питання особливостей функціонування парцельованих конструкцій у текстах художнього жанру, їхнього комунікативно-прагматичного потенціалу у вираженні авторських інтенцій та реалізації функції впливу на читача. Саме тому художні доробки українського письменства потребують ґрунтовного опрацювання в контексті аналізу синтаксичної організації тексту та опису сегментованих конструкцій, що й зумовлює *актуальність* пропонованої наукової статті.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати специфіку функціонування парцельованих та приєднувальних конструкцій у художніх творах Івана Франка «Перехресні стежки» та Бориса Грінченка «Під тихими вербами».

Досягнення поставленої мети передбачає розв’язання таких завдань: 1) визначення провідних ознак парцельованих конструкцій; 2) опис їхніх структурно-семантичних особливостей; 3) виокремлення типів за граматично-семантичними відношеннями між ядром і парцелятом та їхнім структурним вираженням; 4) здійснення кількісно-статистичного аналізу речень, що зазнали сегментування, із залученням порівняльного методу; 5) виявлення динамічних характеристик парцельованих конструкцій в образах творів; 6) простеження їхнього текстотвірного і прагматичного потенціалу з урахуванням функційного призначення.

Матеріалами дослідження є художні твори Івана Франка «Перехресні стежки» (1901) та Бориса Грінченка «Під тихими вербами» (1901), що є втіленням тогочасних літературних тенденцій та репрезентацією розвитку української літературної мови кінця ХІХ – поч. ХХ ст.

Виклад основного матеріалу. Парцельовані конструкції є стилістично маркованими засобами експресивізації художнього тексту, що сприяють естетизації художнього тексту, посилюють образно-виражальну тональність висловленого.

Попри певні ідеологічні розходження в поглядах на шляхи розвитку й уніфікації української мови та практичних завдань її функціонування Іван Франко та Борис Грінченко як представники Галичини та Наддніпрянщини дбали про естетику

та оригінальність народного слова, використовуючи у своїх творах нетипові розчленовані синтаксичні форми з метою ритмізації прози, інтонаційного виокремлення певної інформації, що сприяло експресивній інтенсифікації вираження думки.

У контексті теорії актуального членування речення сегментовані конструкції чітко виявляють свої позиційні складники: тему – основну частину, що є інформаційним ядром, та рему – парцелят, що зазвичай має постпозиційне розташування, виступає змістовим актуалізатором та має тісні логіко-граматичні зв’язки з ядром. Цим структурно-інтонаційним відрізком притаманна смислова взаємозалежність та комунікативна зумовленість. Парцеляція є «виявом асиметрії системи мови й мовленнєвого середовища, незалежності формального і змістового планів організації мовлення. Таким способом синтаксичні одиниці, що зазнали парцеляції, є мовленнєво зумовленими, прикладом своєрідного практичного інкорпорування мовних знаків у сферу невимушеного спілкування [3, с. 449]. Залучення теорії актуального членування речення є доцільним у визначенні структурно-інтонаційних маркерів парцельованої конструкції (ПК), оскільки парцеляти є комунікативно виділеними в мовленнєвому потоці та зазвичай займають рематичну позицію [1, с. 146; 3, с. 449].

Із огляду на опрацьований фактичний матеріал фіксуємо функціонування ПК у системі речень різного граматичного типу, що й впливає на рівень логіко-змістових та семантико-синтаксичних зв’язків між їхніми складниками. Кількісні показники ПК у простому реченні є значно нижчими, порівняно зі складним, їх продемонстровано в Таблиці 1. Групи парцелятів за способом синтаксичного зв’язку у простому реченні.

Таблиця 1
Групи парцелятів за способом синтаксичного зв’язку в простому реченні

	«Перехресні стежки»	«Під тихими вербами»
А	36	17
АБО	1	-
АЛЕ	22	11
І	23	49
ЗАТЕ (ЗАТО)	1	-
ТА (АЛЕ)	2	2
Безсолучниковий зв’язок	18	15
Маркер паузи крапки	19	120
Усього	122	214

Зауважуємо, що зазнали парцеляції різні члени речення, проте здебільшого авторами в позиції парцелята використано однорідні присудки, рідше – парцельовані обставини, додатки, головні члени односкладного речення. У досліджуваних творах не виявлено парцельованих підметів та означень.

Зазвичай основна частина поєднана з парцелятом як сполучниковим, так і безсполучниковим зв'язком. Окрім цього, у результаті аналізу парцельованих членів речення фіксуємо особливість їх функціонування в складі простого речення, яке часто є структурною частиною різних синтаксичних одиниць.

У досліджуваних творах ПК із парцельованими присудками є найбільш уживаними, що можна пояснити їхньою високою функційно-комунікативною процесуальною навантаженістю. Аналіз ПК із відчленованими присудками засвідчує функціонування предикатів із різними семантичними відтінками, проте найчастіше письменники вживають парцельовані присудки із семантикою послідовності, тим самим розкриваючи поетапність природних процесів, виконання дій персонажами, описуючи їхні психологічні стани, наприклад: *Кілька день по тім він не бачив Регіни. Формально уникав її, боявся глянути на неї, немовби обікрав її («Перехресні стежки»); – Ні, не буду тихо! Не буду! – репетував Стальський, стоячи на подвір'ї. – Ось тут стоятиму і не вступлюся. І буду кричати цілу ніч, поки мені не верне жінки! («Перехресні стежки»); Що залізне, то те йому коваль поробив, а дерев'яне – все сам. І зробив («Під тихими вербами»); Цього Зінько не знав. Але він певний був, що це можна знати і що десь хтось його знає («Під тихими вербами»); Утікали хвилі од вітру. Котилися, котилися не перестаючи, все біжачи туди, в далеку далечину, аж де небо схиляється до землі («Під тихими вербами»).* Відзначаємо кількісну перевагу парцельованих присудків, виражених однаковими видовими та часовими формами. Окрім парцеляції присудків, виявляємо парцеляцію й головного члена безособового речення, наприклад: *– Що? Чи чував хто таке? Чорнити мене перед старим приятелем! Окричувати тираном. Я, я нібито збиткуюся над своєю жінкою! Ах, Боже мій! («Перехресні стежки»); Жінка постоїть при вікні, потуманіє та й іде спати, а мені й байдуже. Мені весело з Орисею («Перехресні стежки»); – З жінками треба круто держатися, – навчав його Стальський. – Треба проявляти характер, треба брати їх під ноги, а то вони візьмуть вас («Перехресні стежки»).*

Зауважуємо різний ступінь валентнопрогнозованості обставин у позиції парцелята, що часто впливає на зближення таких сегментованих конструкцій до приєднувальних і потребує ретельнішого відбору, наприклад: парцеляція обставини (інколи однорідної): *– Ну, то добре, що не гніваєшся. А що ваш пан адвокат? – Вийхав сьогодні. До Гумниськ на терміни («Перехресні стежки»); Рука не підіймається. Слово не вимовляється. Так от я задумав зробити се якось принадніше. Солідніше. Коли будемо самі обоє в хаті, то воно не вийде, – погань вийде, знаю наперед («Перехресні стежки»).*

Здійснені підрахунки парцельованих додатків свідчать про спорадичність їх використання, оскільки, на відміну від обставин, додаткам притаманний більш тісний зв'язок із граматичною структурою речення, тому вони важче піддаються відчленуванню. Сегментовані конструкції із парцельованими додатками часто мають уточнювальний, доповнювальний ефект в описі подій, явищ, вчинків тощо, наприклад: *– Остерігаю вас, браття хлопц, не вірте нікому! Не вірте панам, не вірте попам, не вірте урядникам, не вірте адвокатам, не вірте професорам, бо всі брешуть. Усі до одного («Перехресні стежки»); – І роблю так. Ось і з вами. За те, що ви добрий пан і не пожалували для мене – га, га, га – двох порційок, велике вам спасибі! («Перехресні стежки»); Іще продають намиста і стрічки, і круг церкви з охрестами ходять, і в її сестри, – її сестра в Чорновусі живе, дак, боже, гарними пампушками її нагородовано!.. А це продають ріжки – солодкі!.. І сопілки... («Під тихими вербами»).*

У випадках наявності сполучникового сурядного та безсполучникового зв'язків парцельовані члени речення формують відкриті однорідні ряди, що сприяє інформаційному нашаруванню, видозмінює граматичну зв'язність компонентів ПК та смисловий ступінь їх близькості. Водночас автори часто використовують лексичні повтори відчленованих членів речення, тим самим інтесифікують зображуване, додають нових емоційно-експресивних відтінків та сприяють їх інтонаційному вирізненню в мовленнєвому потоці, наприклад: *Купував на базарі, в щетинників і в поганенькій книгарні в городі. Купував, не знаючи, які вони, а так – яка до впадоби припаде своїм заголовком. Купував і читав багато і врешті кинув («Під тихими вербами»); Та як же й хочеться жити! Жити й працювати, робити щось гарне – таке, як оці поля красні! («Під тихими вербами»).*

Більшою кількісною продуктивністю вирізняються парцельовані складні речення, порівняно з простими.

Спостерігаємо активне парцелювання складносурядних речень (ССР). На нашу думку, розчленування речень такого типу спровоковане бажанням автора розвантажити структуру речень, підвищити емоційну динаміку окремих структурних елементів, здійснити їхню комунікативну актуалізацію. Відзначаємо те, що дуже часто парцельовані речення є однією із частин складного речення з різними типами граматичного зв'язку (складного багатокomпонентного речення), проте парцелюються саме на межі частин складносурядного речення. Особливості сполучного зв'язку між частинами парцельованого ССР продемонстровано в Таблиці 2. Типи вирізнених граматично-сміслових відношень парцельованих конструкцій у межах складносурядного речення.

У ролі сполучних засобів зафіксовано протиставні, сурядні єднальні, розділові сполучники, із-поміж яких найбільш вживаними є протиставні (**а, але, та (але), однак (однако, одначе), зате (зато), тільки (тільки)**): – *Знаєш ти там! – одказав їй сердито Грицько. Але вона вже його не слухала, а дивилася все на Зінька* («Під тихими вербами»); – *Але, але! – перебив сам себе Стальський. – Я тут балакаю, та й забувся. А моя пані якось не приходить* («Перехресні стежки»); *Гайка розсердилася і докорила кумі, що та каже*

дурниці. Одначе її знов уразило те слово: – Не віриш? Дак пильнуй сама, придивляйся! («Під тихими вербами»); Через те дибляни не любили Панаса, трохи навіть боялися його, і в спірці з Грицьком більшість до старшого брата прихлялася, надто ж, що Грицькова й правда була. Затє в Панаса був оборонець – Копаниця («Під тихими вербами»). Сурядний єднальний зв'язок представленим сполучником **і**, який надає ефекту своєрідного інформаційного нанизування, загострює увагу читача на кожному зі структурних блоків повідомлення, наприклад: *Ходив мов у глибокій задумі. І всі довкола, знаючи його хоробливий стан, не займали його і старалися говорити з ним лагідно – і якнайменше* («Перехресні стежки»); *Все невідомі люди, не схочуть з ним і говорити. І зостався Зінько сам із своїми думками...* («Під тихими вербами»); *Четвертий день був дуже сонячний, веселий. І Зінько побадьорішав: сам, не держачись навіть, почав по хаті і вийшов на призьбу* («Під тихими вербами»). Уживання письменниками сурядних розділових сполучників **або, то...то** між частинами парцельованого речення зафіксовано лише кілька разів, наприклад: – *То би багато говорити. То запутана історія. Так збоку подивитися, то дурниця – тьфу! А придивившись ближче, то вона сягає дуже глибоко. То мозок чоловікові сохне, коли вдуматися* («Перехресні стежки»). Метою вживання таких розділових сполучників є наголошування авторами на взаємовиключених предметах, процесах, явищах тощо або позначення конкретних об'єктів, осіб, подій із ряду перелічувальних. Такі парцельовані речення додають тексту певної граматичної строкатості, уривчастості мовленню героїв.

Із-поміж ПК вирізняються функційною активністю та підвищеною експресивністю складнопідрядні речення (СПР). Проте, порівняно із парцельованими ССР, речення з підрядним зв'язком значно важче піддаються розчленуванню. Це можна пояснити наявністю між його частинами тісних логіко-предикативних відношень, відповідно семантико-граматична спаяність цих структурних елементів є значно сильнішою, і вони займають взаємозалежні позиції. У проаналізованих творах виявлено кілька типів граматично-сміслових відношень ПК у межах СПР (Таблиця 3. Типи граматично-сміслових відношень парцельованих конструкцій у системі складнопідрядного речення): причинові (**бо, адже**): *А неминуче, неминуче треба Зінькові сина! Бо як же він, бідний, буде без помочі?* («Під тихими вербами»); – *Ну, що ти? Не*

Таблиця 2

Типи вирізнених граматично-сміслових відношень парцельованих конструкцій у межах складносурядного речення

		«Перехресні стежки»	«Над тихими вербами»
Сурядні протиставні	А	120	173
	АЛЕ	114	15
	ТА (АЛЕ)	26	58
	ОДНАК (ОДНАЧЕ, ОДНАКО)	-	8
	ЗАТО (ЗАТЕ)	-	1
	ТІЛЬКИ (ТІЛЬКО)	-	4
Усього		260	259
Сурядні єднальні	І	43	39
Сурядні розділові	АБО	2	3
	ТО...ТО	1	-
Усього		306	301

про те річ. Сього не потрібно. Адже ж він може дотичним людям допомогти й іншими способами («Перехресні стежки»); з'ясувальні (**як, аби, щоб (щоби)**): «Мати Божя, – молилася я, – дай, щоб я була для нього найвищим, найкращим, чим тільки може бути жінка для мужа! **Щоб я йому була поміччю в пригоді, потіхою в горю, заохотою до всього доброго! Щоб я вела його до всього, що високе і чесне** («Перехресні стежки»); мети (**щоб (щоби)**): – Про ящура, а не про яцірок написано. Щоб дівчата й парубки не гуляли повесні в ящура, а то на скотину моровиця буде. («Під тихими вербами»); Запрошу чужого чоловіка, любого мені, перед яким не маю секрету і не потребую ні з чим ховатися», – вас. Щоб ви, так сказати, були за свідка («Перехресні стежки»); умови (**як, аби, якби**): Се не людське життя! Чи таке-то було б наше життя, якби ми були разом! Якби кожда трудність подвоювала наші сили, кожда супротивна хвиля зближувала нас, якби мені під час праці не капала кров із серця! («Перехресні стежки»); часу (**коли**): А ось побачите від завтра. **Коли моя Зося верне!** («Перехресні стежки»).

Семантико-граматична скоординованість головної та підрядної відчленованої частин допомагає чітко виявити різні групи парцелятивів, не змінюючи структуру самого СПР та не порушуючи звичного порядку слів. Наявність різних смислових зв'язків між структурними частинами СПР зумовлює різний рівень їхніх прагматилістичних можливостей та різну комунікативну парадигму їхнього функційного призначення. За допомогою речень такого типу авторам вдається описати осо-

бливості перебігу певних подій, міркування, переживання героїв, сформувати суб'єктивну оцінність ситуацій персонажами, з'ясувати причини та мету здійснення їхніх вчинків.

Найменш кількісно вираженими є парцельовані складних безсполучникових речення (СБР). У досліджуваних творах вирізняють кілька груп вжитих речень такого типу (Таблиця 4. Типи граматично-смислових відношень парцельованих конструкцій в системі складного безсполучникового речення): пояснювальні: *По сім'ях не було ладу. Діти змагалися з батьками і пусто йшли. Кожне поривалося вихопитися з свити та вскочити в панське пальто* («Під тихими вербами»); наслідкові: *А то такий проклятий хащ, що ні стежки, ні прикмети жадної. Ходжу й ходжу, всюди однаково, а кінця нема* («Перехресні стежки»); з'ясувальні: *«Слухай, Валеріане, се не може так далі бути». «Що таке?» «Ти знаєш що. Я твоя жінка або ні»* («Перехресні стежки»); причини: *Всю ніч Гаїнка не спала. Трусила пропасниця так, що аж зуби цокотіли.* («Під тихими вербами»).

Синтаксична стислість парцельованих СБР додає художньому мовленню динамічності, виразності, створює ефект спонтанності, живомовності та безпосередності комунікації між героями. Часто розчленовані СБР письменники вживають в авторському мовленні з метою опису місцевості, подій, передавання внутрішніх станів персонажів.

У результаті проаналізованого фактичного матеріалу доходимо висновку, що І. Франко та Б. Грінченко активно вживали у своїх творах парцельовані конструкції як особливий стилістичний прийом організації художнього тексту в контексті опису засобів його експресивізації. Із огляду на систематизацію досліджуваних ПК зауважуємо традиційність розташування їхніх складників: ядро – позиція теми, сегмент – позиція реми, проте

Таблиця 3

Типи граматично-смислових відношень парцельованих конструкцій в системі складнопідрядного речення

		«Перехресні стежки»	«Під тихими вербами»
ПРИЧИНОВІ	БО	11	34
	АДЖЕ	63	4
З'ЯСУВАЛЬНІ	ЯК	-	1
	АБИ	1	1
	ЩОБ (ЩОБИ)	-	
МЕТИ	ЩОБ (ЩОБИ)	4	2
УМОВИ	ЯК	-	1
	АБИ	1	-
	ЯКБИ	1	-
ЧАСУ	КОЛИ	1	-
Усього		82	43

Таблиця 4

Типи граматично-смислових відношень парцельованих конструкцій в системі складного безсполучникового речення

	«Перехресні стежки»	«Під тихими вербами»
ПОЯСНЮВАЛЬНІ	13	5
НАСЛІДКОВІ	2	-
З'ЯСУВАЛЬНІ	4	-
ПРИЧИНОВІ	5	8
ОДНОЧАСНІСТЬ ПОДІЙ	1	-
Усього	25	13

зауважуємо поодинокі їх переміщення. Кількісні підрахунки ПК демонструють неабияку перевагу парцельованих ССР, другу позицію займають прості речення, третю – СПР та найменш вживаними є СБР.

Зауважуємо, що поява та функціонування ПК є свідченням певних внутрішньореченневих деформацій, що спровоковані інтенсивним впливом розмовного мовлення на художню літературу к. ХІХ – поч. ХХ ст. Попри розчленування єдиного висловлення на кілька інтонаційних відрізків усе ж зберігається логіко-змістова його цілісність, але з акцентуаційним зміщенням. Ужиті ПК викону-

ють прагматичну, змістопідсилювальну функції, функцію увиразнення художнього мовлення, його ритмізації та емоційної інтенсифікації, стають дієвим засобом впливу.

Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо в залученні творів інших українських письменників періоду раннього модернізму, оскільки їхні твори є багатим джерелом для мовознавчого дослідження в аспекті виявлення нестандартних синтаксичних структур, що тяжіють до усного типу мовлення, мають неабияке стилістичне навантаження та створюють перлокутивний ефект на читача.

Список літератури:

1. Вінтонів, М. О., 2013. *Актуальне членування речення і тексту : формальні та функційні вияви: монографія*. В: А. П. Загнітко (відп. ред.). Донецьк : Донецький нац. ун-т. 2013. 327 с.
2. Грінченко Б. Г. *Під тихими Вербами : повість*. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 216 с.
3. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.
4. Франко, І. Я., 1978 с. *Повісті та оповідання (1896–1900)*. Київ : Наукова думка. Т. 20. 487 с.

Vintoniv M. O., Kucher A. S. PARCELED STRUCTURES IN THE ASPECT OF EXPRESSIVISATION OF ARTISTIC TEXT (BASED ON THE MATERIALS OF THE ARTISTIC WORKS OF I. FRANKO “CROSS PATHS” AND B. HRYNCHENKO “UNDER SILENT WILLOWS”)

The article is devoted to the study of parcellation, which is one of the stylistic methods of expressing an artistic text. Parceled constructions are positioned as syntactic structures that arose as a result of dismemberment of one utterance into several structural and intonational blocks with the aim of actualizing its individual fragments. In the context of the theory of topical sentence structure, traditionally parcels occupy a rhematic position and maintain close logical and content relations with the core.

The use of segmented constructions in works is one of the trending processes of the end of the 19th century – the beginning of 20th century, which is associated with syntactic transformations of the text structure. Such a process is due to the penetration of conversational elements into the artistic style, which gives the speech the effect of immediacy, spontaneity, liveliness.

The works of Ivan Franko and Boris Grinchenko, written at the end of the 19th century, served as illustrative materials, thanks to which it was possible to trace the dynamic use of segmented structures in the context of linguistic and literary trends of the specified period.

The works record the functioning of parceled constructions within simple and complex sentences. In the simple sentence system, the most quantitatively used parcels are predicates. Conjunctive and non-conjunctive connections between components are found in a complex sentence. Sometimes the detection of dismembered parts is possible only under the conditions of using the technique of «unpausing period». They are distinguished by a high quantitative frequency of the functioning of a parcel in a compound sentence, less often in a complex sentence and without a conjunction.

In the researched works, parceled constructions perform pragmatic, content-enhancing, and accentuating functions. The phenomenon of parcellation is one of the most effective stylistic resources of artistic speech, a means of its expression and expressive reinforcement.

Key words: *parcellation, segmentation, artistic text, pragmatics, expressiveness, simple sentence, complex sentence, Ivan Franko, Boris Grinchenko.*